

Hvalveiðar undan Ströndum á 17. öld

Ragnar Edvardsson,
Náttúrustofa
Vestfjarða

Magnús Rafnsson,
Strandagaldur, SES.

- “Sönn frásaga af spanskra manna skipbrotum og slagi Anno 1615, hverjir sín skip brutu í einum firði nærri Trékyllirsvík fyrir ís og veður nóttina fyrir S. Mattheusmessu [2]1ta septembr., en síðar eftir það þá voru þeir afslegnir af stríðsfólki bóndans Ara Magnússonar í Ísafirði,...”

- Líklegt er að hvalveiðar í atvinnuskyni megi rekja til Baska.
- Talið er að þeir hafi hafið hvalveiðar í Biskay flóa á 11. öld.
- Veiddu nær eingöngu sléttbak og hnúfubak
- Ofveiddu þessar tegundir í Biskayflóa

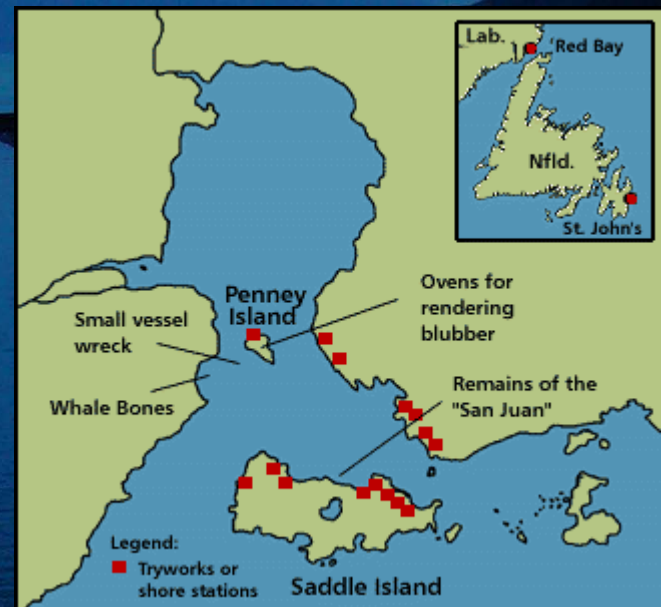

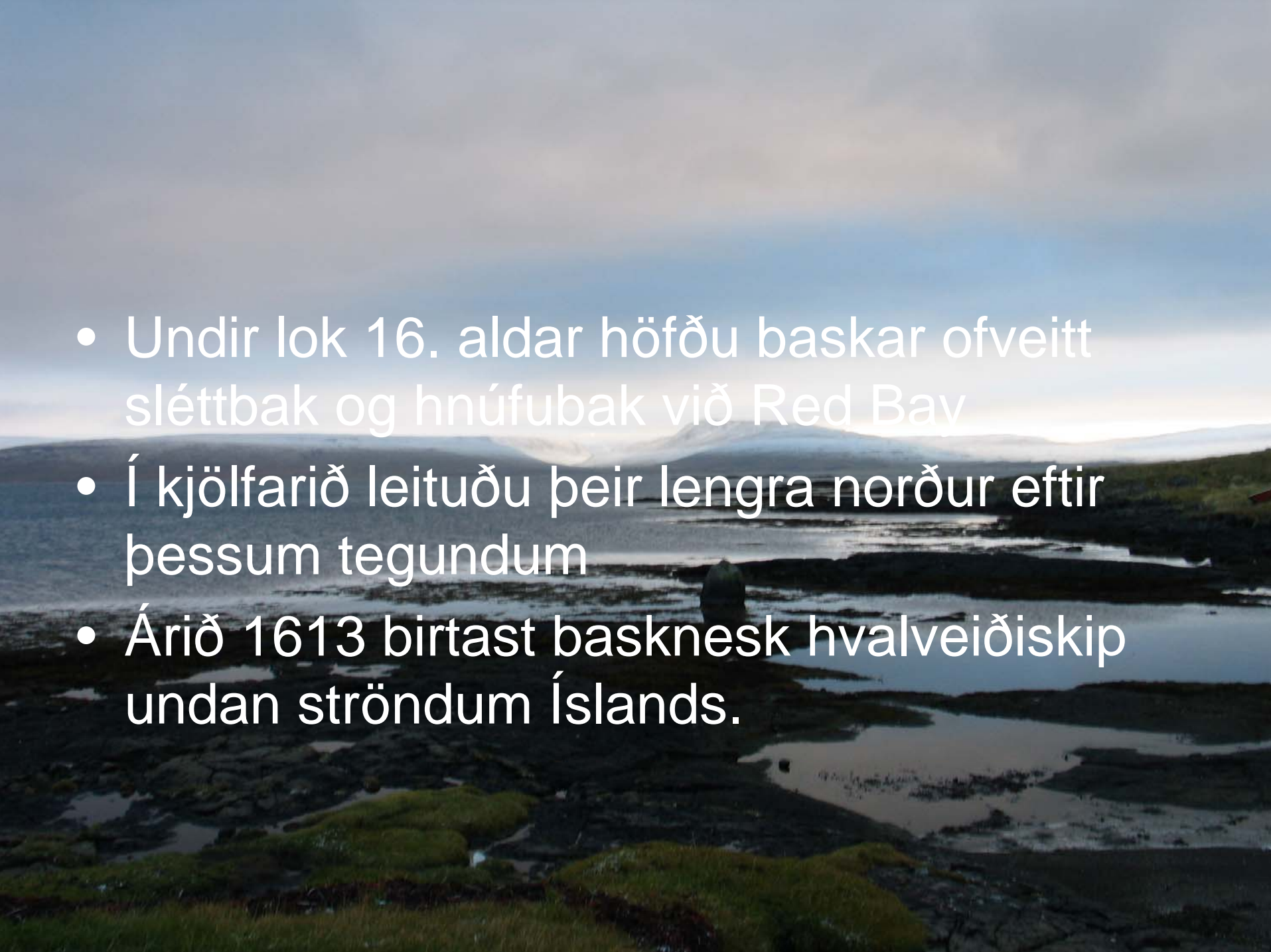
- Á 15. öld tóku basknesk hvalveiðiskip að sækja inn á norður Atlantshafið.
- Á tímabilinu 1520 - 1590 byggðu þeir hvalveiðistöðvar við Nýfundnaland.
- Red Bay

- Baskar sóttust eingöngu eftir hvallýsi.
- Hvalafita var brædd í vinnslustöðvum á landi.
- Í lok vertíðar var lýsið flutt í eikartunnum til Evrópu.
- Hvalirnir voru veiddir úr litlum bátum sem kallaðir voru “Chalupa”

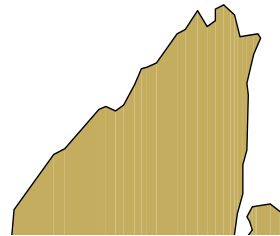
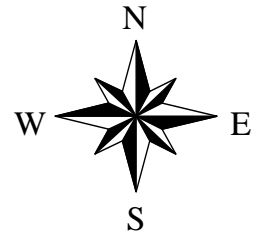
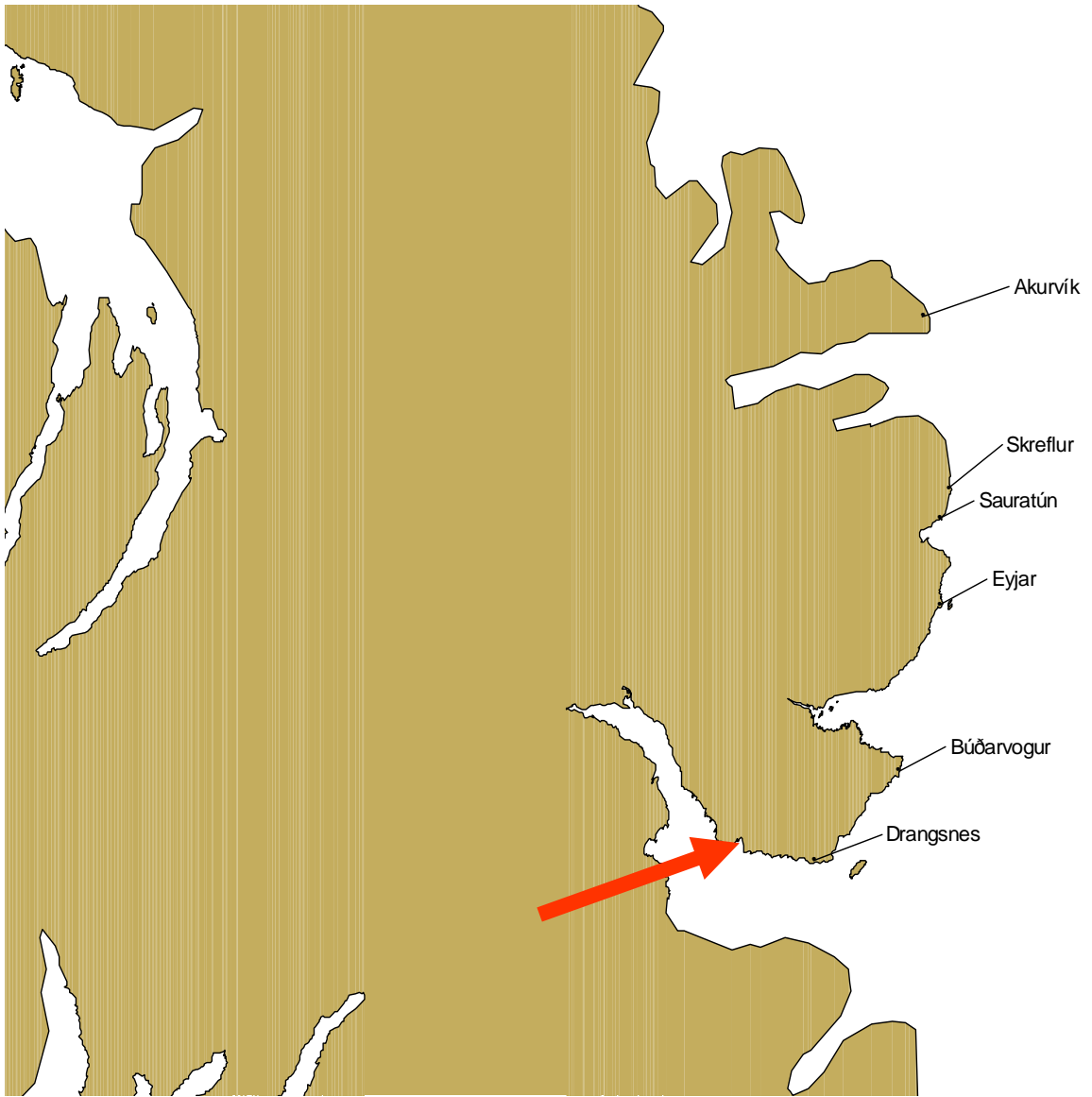

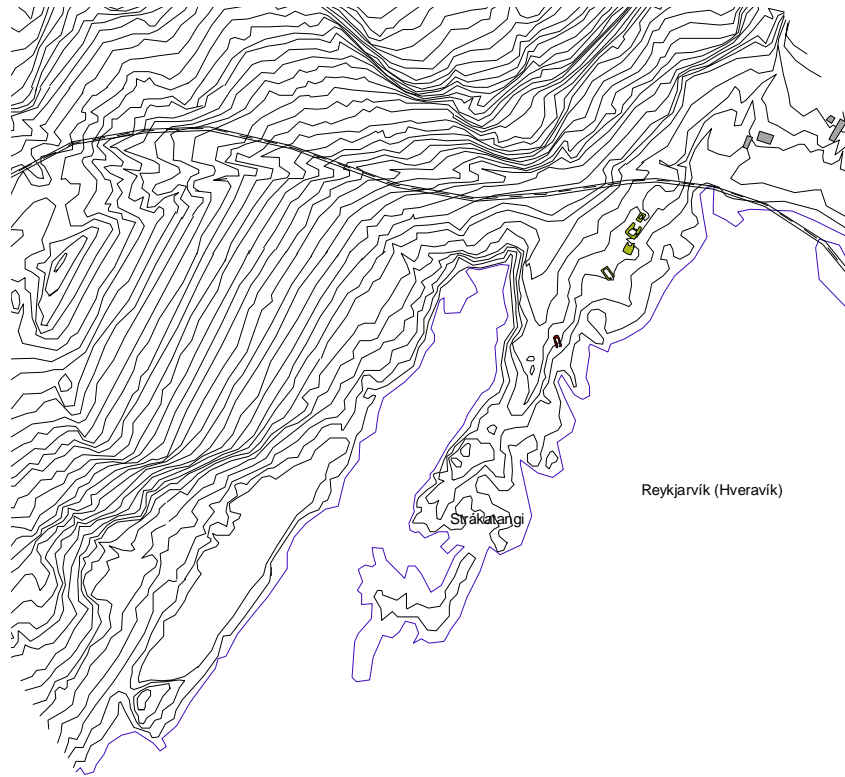

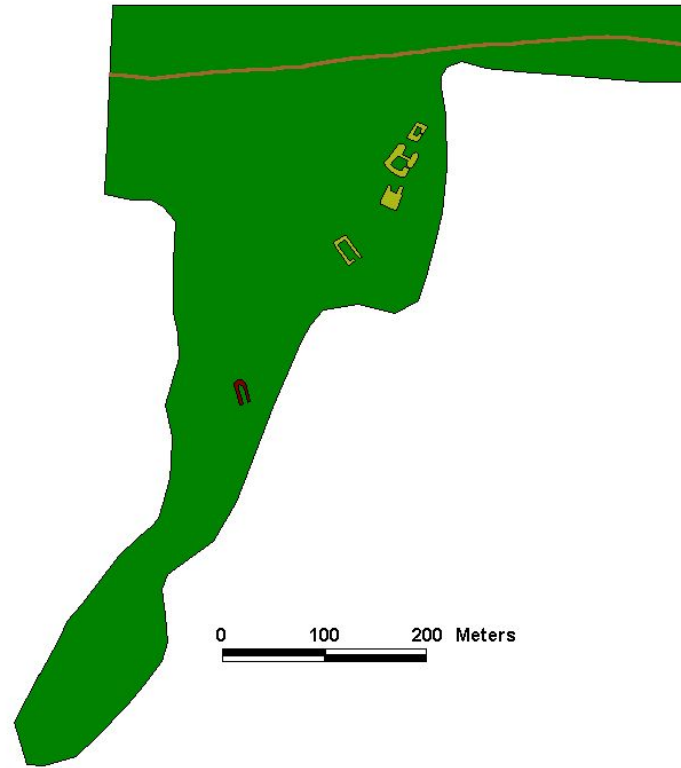
-
- Undir lok 16. aldar höfðu baskar ofveitt sléttbak og hnúfubak við Red Bay
 - Í kjölfarið leituðu þeir lengra norður eftir þessum tegundum
 - Árið 1613 birtast basknesk hvalveiðiskip undan ströndum Íslands.

Hvalveiðistöð á Ströndum

- Litlar sem engar heimildir um hvalveiðistöð í landi.
- Örnefnaskrá Kleifa á Selströnd.
- Olafur Olavius skrifar um verzlunarstað og lýsisbræðslu á Strákatanga í Hveravík.
- Getur sér til um að þar séu írar á ferðinni

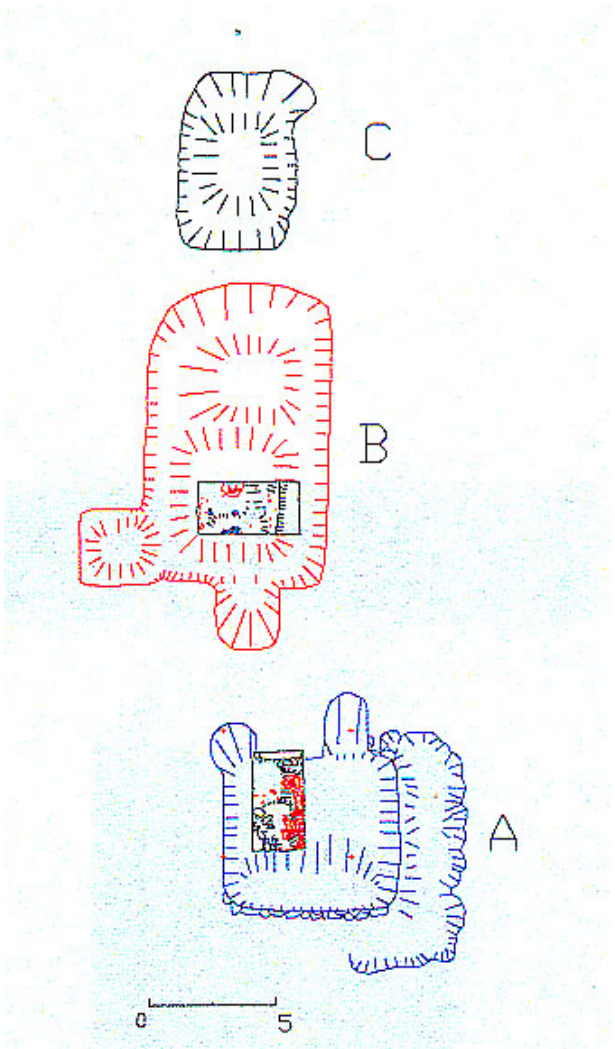

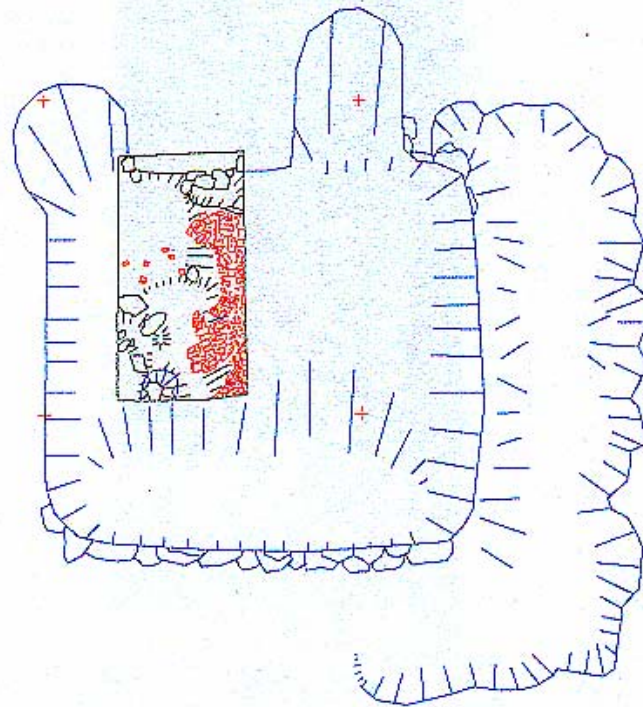

- Þjóðvegur
- Naust
- Hvalveiðistöð
- Strákatangi

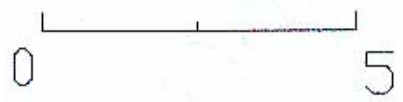

Kortið er unnið eftir mælingum með differential GPS.
Vörpun WGS84.

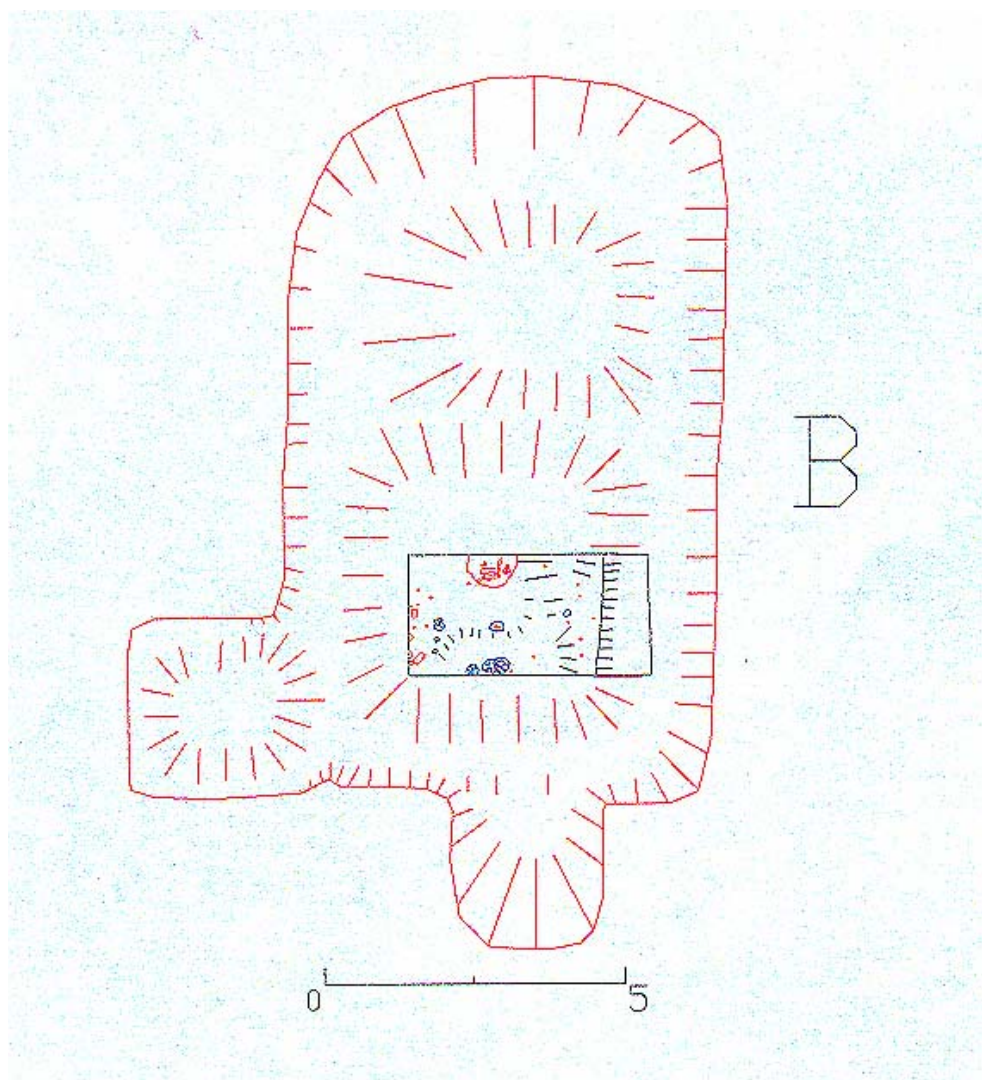

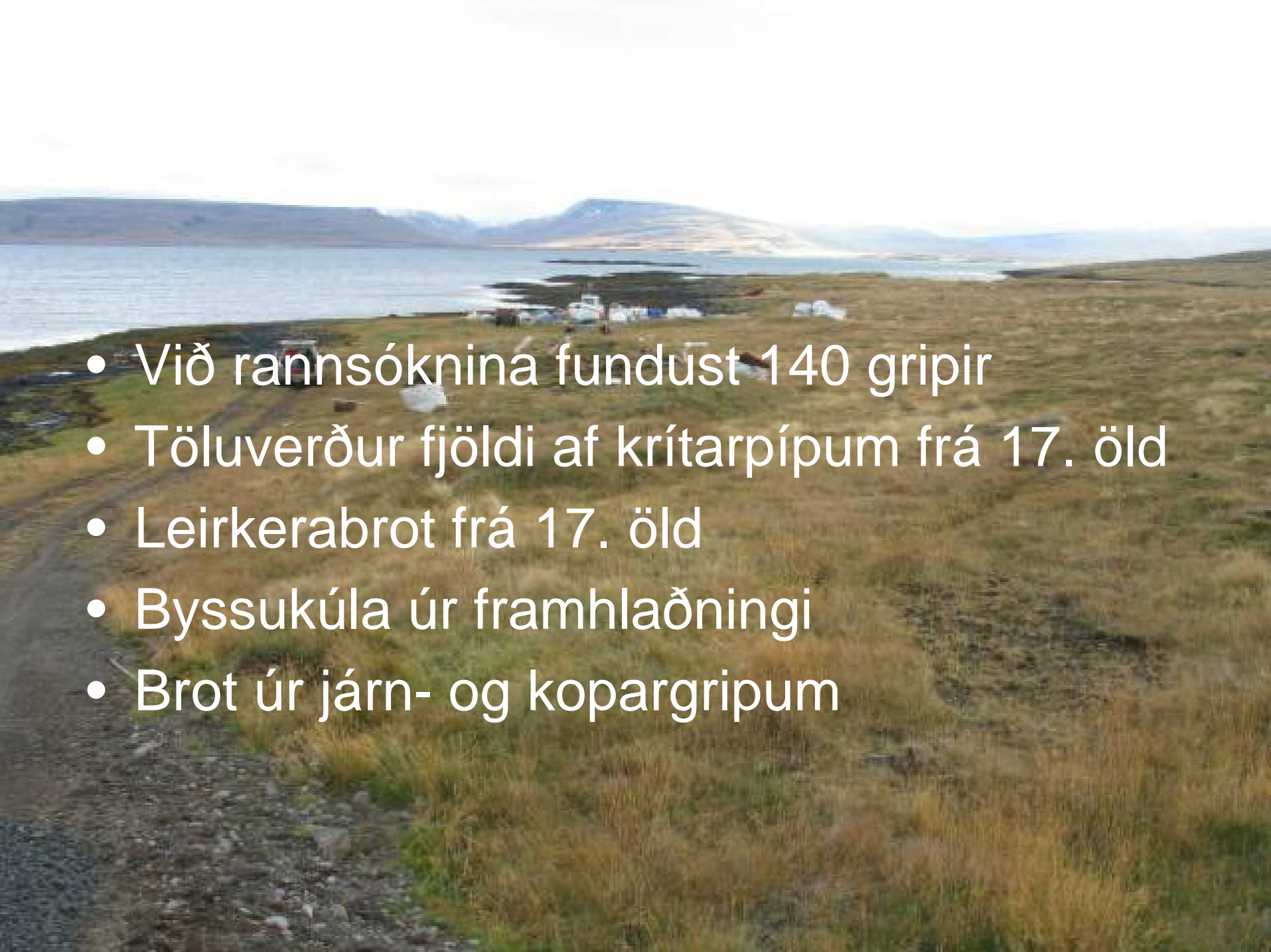

A

-
- A landscape photograph showing a dirt road leading towards a small settlement of white buildings on a grassy hillside. In the background, there is a large body of water and a prominent mountain range under a cloudy sky.
- Við rannsóknina fundust 140 gripir
 - Töluverður fjöldi af krítarpípum frá 17. öld
 - Leirkerabrot frá 17. öld
 - Byssukúla úr framhlaðningi
 - Brot úr járn- og kopargripum

STRO5 40

Niðurstöður rannsóknarinnar 2005

- Rúst A: Vinnupallur og lýsisbræðsla. Ofnar byggðir úr múrsteinum, óvíst um fjölda eða stærð.
- Rúst B: Íveruhús/Vinnustaður. Þykk svört góflög með þunnum sandlinsum á milli. Bendir til þess að búið hafi verið í húsinu tímabundið yfir langt tímabil.
- Gripir benda til þess að stöðin hafi verið í notkun á tímabilinu 1600 – c.a 1680.

Fornleifarannsókn 2006

- Markmið að fá staðfestingu á því að rúst A sé lýsisbræðsla og vinnupallur.
- Fá hugmynd um fjölda ofna og hvernig þeir voru byggðir.
- Reyna að átta sig á byggingu vinnupallsins sjálfs
- Enn ósvarað hverjir byggðu stöðina

Framtíðin

- Hvalveiðistöðin á Strákatanga er einstök í íslensku samhengi.
- Hefur alþjóðlegt minjagildi
- Stefnt er að klára uppgröft á öllum rústum á Strákatanga.
- Markmiðið er að gera minjastaðinn aðgengilegan fyrir ferðamenn.